

Asia: VN/12457/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta Yhteiskunnan turvallisuusstrategiaksi 2024 (YTS2024)

Luku 1. Johdanto

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

Tämä on Euroopan hybridiuhkien torjunnan osaamiskeskuksen yhteinen lausunto, joka on koottu ja yhdistetty useamman asiantuntijan vastauksista. Kiitämme mahdollisuudesta kommentoida strategian luonnosta.

-S. 13 Kappale "Varautumisella vähennetään...": loppuun voisi lisätä: "Vaste vahvistaa myös yhteiskunnan kriisinsietokykyä ja luo pelotetta ulkoisten toimijoiden aiheuttamia uhkia kohtaan.

-s.14 Uhan määritelmä ("tapahtuma") sulkee pois hybridiuhat, jotka ovat määritelmällisesti mm. monikossa ja koordinoituja. Ratkaisuna voisi olla: "Potentiaalinen tapahtuma tai tapahtumasarja".

-S. 15 Lauseen "Kyberturvallisuus on kokonaisturvallisuuden toteuttamista kybertoimintaympäristössä" jatkoksi voisi lisätä: "Hybridiuhkien torjunta puolestaan edellyttää kokonaisturvallisuuden toteuttamista eri toimintaympäristöjen halki."

Luku 2. Yhteiskunnan elintärkeät toiminnot

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

Tämä on Euroopan hybridiuhkien torjunnan osaamiskeskuksen yhteinen lausunto, joka on koottu ja yhdistetty useamman asiantuntijan vastauksista.

-S.19 Lauseen ”Suomi ylläpitää ja kehittää liittokunnan jäsenenä kansallista ja liittokunnan yhteistä kykyä puolustautua aseellisia hyökkäyksiä vastaan” jatkoksi voisi lisätä: ”ja vastata tehokkaasti ei-aseellisiin hybridiuhkiin.”

-S.20 Puolustusjärjestelmää käsittelevä kappale on hyvä kokonaisuus, jossa korostuu hybridiuhkien monialaisuus ja ennakointi.

-S.21 Kappale alkaen ”Epäsymmetriset hybridiuhkat”: Tällä todennäköisesti tarkoitetaan, että hybridiuhat ovat muihin uhkiin verrattuna epäsymmetrisiä, mutta lauseessa sana kaventaa ”hybridiuhkien” katetta, ikään kuin hybridiuhat jakautuisivat symmetrisiin ja epäsymmetrisiin. Jos näin on, sanan voisi poistaa tai vaihtoehtoisesti selkeyttää lausetta muuten.

-S.21 Samassa kappaleessa esiintyvä lista hybriditoimien ilmenemisestä on ihan hyvä, mutta siinä huomio kiinnittyy pysymiseen omalla hallinnonalalla. Todellisuudessa harhautus voi tarkoittaa toimintaa hyvin erilaisilla hallinnonaloilla. Tällaista tekstiä kaipaisimme myös lukuun 3 (Uhat). Pohdittavaa on myös siinä, että listattujen uhkien yhdistely tekee niistä hybridiuhkia. Tätä ei todeta ääneen, eikä myöskään oteta kantaa siihen, näillä strategisella tasolla pyritään, eli horjuttamaan päätöksentekokykyä tai vaikuttamaan päätöksiin.

Luku 3. Yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin kohdistuvat uhkat

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

Tämä on Euroopan hybridiuhkien torjunnan osaamiskeskuksen yhteinen lausunto, joka on koottu ja yhdistetty useamman asiantuntijan vastauksista.

-S.26 On erikoista, että tässä luvussa ei käsitellä ollenkaan monimuotoisia, koordinoituja, vaikeasti havaittavia, vieraiden valtioiden aiheuttamia uhkia, siis hybridiuhkia. Tätä olisi syytä pohtia. Esimerkiksi kappale, joka alkaa ”Yhteiskunnan turvallisuuteen kohdistuvat uhkat...” olisi erinomainen paikka käsitellä hybridiuhkia ja laajentaa kuvaus hybridiuhkiin, jotka ovat koordinoituja ja kohdennettuja, monella alalla vahingoittamismielessä toteutettuja ja tarkoitettu yhdistelemällä saavuttamaan laajempaa vaikutusta kuin jokainen toimi erikseen. Kappaleen ensimmäistä lausetta voisi täydentää: ”Yhteiskunnan turvallisuuteen kohdistuvat uhkat voivat esiintyä itsenäisinä, samanaikaisina tai toistensa jatkumoina tai koordinoitusti kohdennettuina, kuten hybridiuhkat.”

-S. 27 Lause ”Häiriötilanteet voidaan yleensä ennakoida...” Häiriötilanteet voivat liittyä kokonaisuuteen, eli yhdistelmään masinoituja hybridiuhkia, jolloin ennakoitavuutta ei välttämättä ole. Jatkoksi voisi lisätä esim. ”Jotkin häiriöt, kuten hybridiuhkat, pyrkivät kuitenkin tietoisesti vaikeuttamaan ennakointia vaikuttamalla yhteiskunnan tunnistettuihin haavoittuvuuksiin käyttämällä uusia työkaluja ja taktiikoita.”

-S. 29 Kohta "Kansallisessa riskiarviossa pyritään..." Tässä kohdassa olisi hyvä mahdollisuus todeta hybridiuhkien erityisluonne. Tekstissä on läpi linjan hyvin kuvattu, miten yksittäinen häiriö, uhka tai kriisi koskettaa montaa toimijaa tai toimialaa ja vaatii vasteiden yhteensovittamista. Puutteellisemmin on otettu kantaa siihen, miten useampi häiriö tai uhka yhdistyy ajallisesti hybridiuhkien kokonaisuuteen ja edellyttää tiedustelun ja tilannekuvan yhteensovittamista.

Luku 4. Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaaminen

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

Tämä on Euroopan hybridiuhkien torjunnan osaamiskeskuksen yhteinen lausunto, joka on koottu ja yhdistetty useamman asiantuntijan vastauksista.

-S.33 Kappale "Varautuminen ulottuu..." Huomiona, että tässä varautumisen käsitettä määritellään niin laajasti, että se tekee käsitteestä lähestulkoon resilienssin synonyymia.

-S. 35 Lause "Yhteiskunnassa voi olla käynnissä samanaikaisesti useita häiriötilanteita." Tämän todennäköisyys lisääntyy hybridiuhkien yhteydessä, jotka ovat koordinoituja ja monikärkisiä.

-S. 35 Lauseen "Vasteen päämääränä on minimoida..." jatkoksi voisi lisätä: "Vaste vahvistaa myös yhteiskunnan kriisinsietokykyä ja luo pelotetta ulkoisten toimijoiden aiheuttamia uhkia kohtaan."

-S. 36 Lauseen "Suomessa vasteen toimeenpanoa säädellään toimivaltaisen viranomaisen ja päätöksentekijöiden toimenpitein" jatkoksi voisi lisätä: Yhteiskuntaa laajasti haastavissa hybridiuhkatilanteissa vaste edellyttää yhteistyötä ja koordinaatiota monien toimivaltaisten viranomaisten kesken.

-S. 37 Alaluvussa 4.4. vähemmälle huomiolle jäävät vieraiden valtioiden koordinoimat, mahdollisesti yhtäaikaiset ja vaikeasti tunnistettavat uhat eri toimialoilla. Niihin vastaamiseksi tiedustelutiedon ja insidenttiraportoinnin tehokas, keskitetty seuranta ja syntetisointi ovat avainasemassa.

-S. 39 Lause "Päätöksenteko pohjautuu tilanneymmärrykseen." Tämä on kuitattu hyvin yleisellä tasolla. Hybridiuhkien osalta tämä toiminto on keskeinen, koska vieraat valtiot pyrkivät naamoimaan toimiaan. Vaikka jokaisen yksittäinen uhan merkitys voi olla pieni ja jäädä vailla havainnointia ja vastetta, niiden yhteisvaikutus voi olla yhteiskuntaa murentava (hybridiuhat).

Luku 5. Kokonaisturvallisuuden toimijat

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

-

Luku 6. Kokonaisturvallisuuden tulevaisuus

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

-

OSA 2: Strategiset tehtävät

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse strategisen tehtävän numero ja nimi sekä nimeä osio (Päämäärä ja tavoitteet; Toiminta-ajatus; Toimijat).

Tämä on Euroopan hybridiuhkien torjunnan osaamiskeskuksen yhteinen lausunto, joka on koottu ja yhdistetty useamman asiantuntijan vastauksista.

-S. 50 Johtaminen, 1. Valtion ylimmän johdon päätöksenteon tukeminen ja toimintaedellytysten turvaaminen: Olisi luontevaa, että hybridiuhat nousisivat esille koordinoitua koskevien kohtien yhteydessä, eivätkä satunnaisesti joidenkin kapeampien teemojen yhteydessä. Olemme nyt vaiheessa, jossa uhat ilmenevät satunnaisemmin, kenties testaustarkoituksessa. Tositilanteessa uhkia voi ilmestyä peiteltyemmin, koordinoitummin ja laaja-alaisemmin mutta vaikeasti havaittavissa ilmenemismuodoissa. Keskeisimmät luvut hybridiasioille pitäisi sisältää tilannekuvan muodostaminen, sekä toimien yhteensovittaminen ja johtaminen. Lisäksi pitäisi huolehtia, että ne nousevat esille sota- ja rauhantilan saumakohtissa.

-S.51 Johtaminen, 2. Valtion ylimmän johdon tilannekuvan ylläpitäminen: Tämä tehtävä on hybridiuhkien kannalta olennainen. Sinällään vähäpätöiset tapaukset, jotka yksinään voivat jopa jäädä raportoimatta, voivat kertyessään muodostaa kokonaisuuksia, joiden vakavuus selviää vasta niitä koostaessa. Tämä näkökulma olisi hyvä huomioida tekstissä edes kerran.

-S.52 Lauseen ”Jatkuvan seurannan ja poikkihallinnollisen yhteistyön kautta muodostunut strategisen tason tilannekuva luo perustaa päätöksenteolle ja erityisesti kriisijohtamiselle” jatkoksi voisi lisätä esim.: ”Tämä on erityisen tärkeää yhteiskunnan eri osa-alueita haastavien hybridiuhkien osalta, jossa tilannekuvan kokonaisuus muodostuu vasta tilannekeskuksen yhdistäessä eri sektoreiden kohtaamia uhkia.”

-S.53 Toimijat: Myöhemmin tekstissä mainitaan tiedusteluviranomaiset, mutta tässä kohtaa ei. Onko terminologian eroavaisuus tahallinen? Olisi onnetonta hybridiuhkia ajatellen, jos tiedusteluviranomaiset eivät osallistuisi ylemmän johdon tilannekuvan luomiseen.

-S.63 Kansainvälinen ja EU-toiminta, 8. Suomen ulkomaankaupan sujuvuuden varmistaminen: Tekstissä jää paljon katvetta sotilaallisten uhkien ja rauhanolojen häiriöiden väliin. On helposti kuviteltavissa tilanne, jossa vieras valtio sabotoi Suomen ulkoisia huoltovarmuusreittejä tapauksilla, joita naamioidaan onnettomuuksiksi tai jotka muutoin eivät tapahdu "sotatilassa". Tässä luvussa näitä hybridiuhkia ei käsitellä, eikä "Puolustuskyky"-osiossa (luvut 9 ja 10) tai luvussa 16. Luvussa 33 Itämeren koskeva ongelma kuitataan yhdellä lauseella. Teksti on siis paikoitellen toimivaltakeskeinen tai "siiloutunut" hybridiuhkia ajatellen.

-S. 68 Puolustuskyky, 10. Kokonaisuomaanpuolustuksen yhteensovittaminen, Toiminta-ajatus: 68 Kappaleen "Kokonaisuomaanpuolustukseen kuuluvat kaikki..." loppupuolelle sopisi hyvin maininta hybridiuhista, esimerkiksi sellaisista, jotka hyödyntävät sotatoimien ja rauhanajan häirinnän välimaastoa.

-S. 74 Sisäinen turvallisuus, 13. Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen, Toiminta-ajatus: Tässä kappaleessa näkyy hiukan siiloutumista. Kun hybridiuhista on merkintöjä eri alaluvuissa niin kuvaus toimijoista on kallellaan kulloisenkin toimialan toimijoihin. Tämä on seurausta siitä, ettei asiaa käsitellä johdantoluvuissa ja poikkihallinnollisissa luvuissa.

-S. 75 Sisäinen turvallisuus, 14. Yhteiskuntajärjestyksestä vaarantavan rikollisuuden torjunta, Päämäärä ja tavoitteet: Lause "Tavoitteena on, että..." Totta on, että hybridi-iskut tyypillisesti ovat myös rikoksia. Kokonaisturvallisuuden kannalta on kuitenkin tärkeää, että niitä ei käsitellä ainoastaan rikoksina. Lauseen lista jää merkitykseltään hiukan hämäräksi. Tarkoitetaanko tässä rikollisten toimijoiden hyödyntämistä hybridivaikuttamisessa vai kattaako lista myös valtiollisten toimijoiden tekemiä naamioituja iskuja?

-S. 75, Sisäinen turvallisuus, 15. Rajaturvallisuuden varmistaminen: On erikoista, että välineellistettyä maahantuloa hybridivaikuttamisen keinona ei käsitellä tämä luvun jälkeen, varsinkin kun vastuuviranomainen on sama. Kysymykset jäävät ikään kuin roikkumaan siihen saakka.

-S. 77, Sisäinen turvallisuus, 16. Ulkomaan tavaraliikenteen toimitusketjujen turvallisuuden ja tavaraturvallisuuden varmistaminen: Ulkomaan kauppaa ja tavaraliikennettä käsitellään aika monessa luvussa (8, 16, 33). Haavoittuvuutena hybridivaikuttamiselle ulkomaan kauppa, tavaraliikenne ja kaupan reitit ovat merkittäviä. Vakava häirintä alle sodan kynnyksen on uhkakuva. Olisi hyvä, että jossakin näistä luvuista, missä myös PLM osavastuussa, käsiteltäisiin tätä asiaa hybridiuhkien näkökulmasta. Asiasta on vain yksi loppulause luvussa 33. Nyt vaikutelmaksi jää se, että vastuiden väliin jää hyödynnettävissä olevia saumoja.

-S. 87, Sisäinen turvallisuus, 22. Laajamittaisen tai välineellistetyin maahantulon hallinta: Olisiko loogisinta käsitellä tämä asia (ja miksei myös luku 21) heti luvun 15 jälkeen?

-S. 101 Talous, infrastruktuuri, huoltovarmuus, 29. Julkisen hallinnon toimintaedellytysten ja palvelujärjestelmän toiminnan turvaaminen: Kappale alkaen "Kriisien laaja-alaisuus..." Tämä teksti nousee esille osiossa, jossa VM ja SM ovat johtovastuussa. Se on kuitenkin tärkeä kokonaisuuden kannalta ja samat asiat tulisi painottaa osiossa, jossa myös VNK:ta, valtiojohtoa ja johtamista käsitellään. Olisi myös luontevaa, että hybridiuhat nousisivat esille koordinoitua koskevien asioiden yhteydessä, eivätkä satunnaisesti joidenkin kapeimpien teemojen yhteydessä. On hyvä muistaa, että hybridiuhkia masinoivien valtioiden tärkeä päämäärä on päätöksenteon lamauttaminen tai häirintä.

-S. 105, Talous, infrastruktuuri ja huoltovarmuus, 31. Energiahuollon turvaaminen, Toiminta-ajatus: Lause alkaen "Ylikuormitustilannetta hallitaan..." Tässä kohtaa olisi hyvä huomioida, että laajoja toimitushäiriöitä voi myös tuottaa vahingoittamismielessä ja puolustustahdon murentamiseksi tilanteessa, jossa ei (vielä) vallitse sotatila.

-S. 109, Talous, infrastruktuuri, huoltovarmuus, 33. Liikenneverkkojen ja -palveluiden sekä huoltovarmuuteen liittyvien kuljetusten varmistaminen: Lause "Puolustusvoimat varmistaa toiminnallaan kriisitilanteissa edellytykset merireittien käyttämiselle." Ajatellen hybridioperaatioita tämä yksi lyhyt lause kuittaa aika ison ongelman. On helposti kuviteltavissa tilanteita, joissa Suomelle keskeisten kuljetusreittien toiminta keskeytyy ilman varsinaista sotatilannetta. Puolustuskykyä koskevissa osioissa (9 ja 10) sodan ja rauhan välisiä tilanteita ei ole huomioitu, eikä myöskään luvuissa missä puhutaan ulkomaankaupan ja kuljetusten turvaamisesta (8 ja 16). Tässä rakenteessa on siis nähtävissä siiloutumista.

-S. 113, 35. Kyberturvallisuuden yhteistoimintamallin ylläpitäminen, Toimijat: Kappale "Tiedusteluviranomaisten tehtävänä..." Tämä on tärkeä asia, jonka odottaisi nousevan paremmin esille esim. luvussa 2 "Valtion ylimmän johdon tilannekuvan ylläpitäminen". Luvussa 2 ei mainita tiedusteluviranomaisia eikä hybridiuhkien vaikeaa havaittavuutta ei myöskään alleviivata. Koordinoidussa hybridiivaikuttamisessa kyberhyökkäyksiä käytetään hyvin usein yhtäaikaan muiden hybridiuhkien kanssa, joten näiden havaitseminen osana laajempia operaatioita on keskeistä.

-S. 140, Henkinen kriisinkestävyys, 50. Kulttuuripalveluiden ylläpitäminen ja kulttuuriomaisuuden suojeleminen, Toiminta-ajatus: Lause "Väestön digitaalisesta informaatiolukutaidosta..." Tässä tarkoitettaneen informaatiovaikuttamista. Hybridiivaikuttaminen edellyttäisi määritelmällisesti koordinoitua useammalla alalla tapahtuvaa vaikuttamista, jossa tämä voisi olla yksi elementti useasta.

-S.143, Henkinen kriisinkestävyys, 53. Viestintä, Toiminta-ajatus: Ensimmäisessä kappaleessa hybridioperaatiot mainitaan erittäin relevantissa asiayhteydessä.

Yleiset kommentit strategialuonnokseen.

Kirjoita yleiset havaintosi strategialuonnoksesta.

Kommenttien alkuun tulee teksti: Tämä on Euroopan hybridiuhkien torjunnan osaamiskeskuksen yhteinen lausunto, joka on koottu ja yhdistetty useamman asiantuntijan vastauksista. Kiitämme mahdollisuudesta kommentoida strategian luonnosta.

Hybridiuhat mainitaan useassa luvussa ja alaluvussa, mutta hybridiuhkia ei ole tässä luonnoksessa käsitelty omana ilmiönään, ja käsittely kaipaa johdonmukaisuutta. Hybridiuhat on myös puutteellisesti huomioitu tai puuttuvat kokonaan niille hyvin keskeisistä luvuista, kuten:

Osa 1:

-Johdanto: 1.2 "Keskeiset käsitteet"

-3. Yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin kohdistuvat uhkat: 3.1. Uhkat, häiriötilanteet ja kriisit, 3.2. Riskien arviointi

-4. Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaaminen: 4.4. "Turvaamisen johtaminen"

Osa 2:

-Johtaminen; 2. "Valtion ylimmän johdon tilannekuvan ylläpitäminen"

-Talous, infrastruktuuri, huoltovarmuus: 28. rahoitusjärjestelmän toiminnan turvaaminen; 41. Vesihuollon turvaaminen; 46. Avaruuspalveluiden saatavuuden varmistaminen

Hybridiuhat puuttuvat ylipäätään yleisistä ja kaikkia toimialoja koskevista luvuista, ml. tilannekuvaa koskevista, paitsi luvusta 53, joka käsittelee viestintää.

Osa 2: Strategiset tehtävät jakaa yhteiskunnan turvallisuuden vahvasti toimiala- ja sektorikohtaisiin tehtäviin, mikä jättää yhteiskuntaa laajasti monilla samanaikaisilla toimilla haastavien hybridiuhkien torjunnan osin strategisten tehtävien katveeseen. Sitä suuremmalla syyllä hybridiuhat tulisi käsitellä riittävän perusteellisesti osana kokonaisturvallisuuden toimintamallia sen lisäksi, että ne huomioidaan osana relevantteja strategisia tehtäviä.

Strategisia tehtäviä käsittelevissä luvuissa mainintoja hybridiuhista on hajanaisesti, mikä heijastaa kenties eri ministeriöiden näkemyksiä. Tässä valossa hybridiuhat näyttäytyvät kautta linjan yksittäiselle alalle kohdistuvina yksittäisinä uhkina, häiriötilanteina tai kriiseinä. On hyvä, että ne mainitaan luvun 50. "Kulttuuripalvelujen ylläpitäminen ja kulttuuriomaisuuden suojeleminen" yhteydessä,

mutta se herättää kysymyksen yhteismitallisuudesta, kun hybridiuhkia ei mainita keskeisissä huoltovarmuutta tai yhteiskunnan muita palveluita koskevissa luvuissa.

Luonnoksessa todetaan useasti, että häiriötilanteella tai uhalla voi olla vaikutusta useampaan toimialaan tai toimijaan (ja koordinaatiota perustellaan sillä), mutta useampaan toimialaan tai kohteeseen kohdistuvia koordinoituja hybridiuhkia ei käsitellä tai mainita. Tämä piirre on hybridiuhkien määritelmän ytimessä (tosin joissakin kohdissa todetaan, että hybridiuhat voivat olla "samanaikaisia"). Tämä puute lienee seurausta siitä, että hybridiuhkia ei käsitellä yleisissä ja poikkihallinnollisissa luvuissa. Myös siksi samanaikaisten tai koordinoitujen, ajoittain vaikeasti erikseen havaittavien hybridiuhkien tunnistamisesta tai koordinoitusti koostetusta tilannekuvasta ei ole sanottu paljoa. Luvussa 2. "Valtion ylimmän johdon tilannekuvan ylläpitäminen" esim. tiedustelua tai havainnoinnin vaikeutta ei mainita ollenkaan. Kun tiedustelu nousee esille luvussa 35. "Kyberturvallisuuden yhteistoimintamallin ylläpitäminen" siitä on hyvä muotoilu mutta vain kyberuhkien osalta. Tämä piirre toistuu: joissakin kohden on hyviä muotoiluja, esim. luvussa 13. "Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen", mutta ne on kavennettu siihen perspektiiviin mistä siinä luvussa käsitellään (esim. Poliisi).

Koordinointia ja yhteistoimintaa korostetaan useassa kohdassa, mutta vain varautumista ja vastetta koordinoidaan. Tämä näkökulma ei ota huomioon, että myös uhka voi olla koordinoitusti monikärkinen ja voi ilmetä huomaamattomasti ja vakavammin yhteiskunnalle, kuin sen yksittäiset kärjet saattaisivat antaa aiheutta olettaa. Näin ollen strategisten tehtävien väliin jää sittenkin saumoja.

Paikoittain tekstissä on myös siiloutuneisuutta. Esim. ulkomaankauppa, sen sujuvuus, toimitusketjujen turvallisuus ja tavarareitit käsitellään kolmessa eri luvussa: 8., 16. ja 33., mutta vaikutelmaksi jää vahvasti, että tekstit ovat eri vastuuministeriöistä, joiden väliin jää saumoja ja potentiaalisia uhkaskenaarioita koskien esimerkiksi merireittejä. Vain luvun 33 viimeinen lause: "Puolustusvoimat varmistaa toiminnallaan kriisitilanteissa edellytykset merireittien käyttämiselle" ottaa kantaa tähän, ja lause on muutoinkin enemmän poikkeus kuin sääntö. Myös vasteen koordinoointia sodan ja rauhan saumatilanteessa olisi hyvä käsitellä tarkemmin. Kokonaismaanpuolustusta koskevassa luvussa puhutaan sotilasviranomaisten tuesta maanpuolustukselle, mutta se voi olla muotoiluna riittämätön.

Hybridiuhkia määritellessä on myös hyvä ottaa huomioon jako toiminnan intensiteetin ja keinojen kautta hybridivaikuttamiseen, hybridioperaatioihin ja hybridisodankäyntiin, sekä huomioida mahdolliset tavoitteet, joita voivat olla mm:

-Länsimaiden (ml. Suomi) kilpailukyvyyn vähittäinen rapauttaminen. Tämä voi tarkoittaa sekä kaupallista kilpailukykyä, että demokratian ja länsimaiden poliittista uskottavuutta globaalissa kehityksessä. Tutkimus- ja kehittämishankkeiden vakoilu tai kaappaaminen kuuluu saamaan kategoriaan.

-Yhteiskunnan voimakas häirintä (high intensity operation) erilaisten järjestelmien kautta sopivalla hetkellä. Tällä voidaan pyrkiä vaikuttamaan päätöksentekoon tai jopa estämään esim. liikekannallepano.

-Operaatioilla (kuten mahdollinen vakava välineellistetty maahanmuuttotilanne) voidaan luoda edellytykset sellaisiin informaatiokampanjoihin, joilla yleinen mielipide liittolaismaissa kääntyisi Suomen vastaiseksi. Tämä voisi vaikuttaa tukipäätöksiin EU:n ja NATO:n piirissä.

Lopuksi huomionarvoista on myös se, että luonnoksessa Suomen keskeiset kansainväliset suhteet ja keskinäisriippuvuudet hahmotetaan melko kapea-alaisesti ”kansainväliseksi ja EU-toiminnaksi”. Lähestymistavan sisältönä on kokonaisturvallisuuden näkökulmasta lähinnä se, että Suomen osallistuminen keskeiseen ”kansainväliseen toimintaan” eli keskeisten elinten päätöksentekoon varmistetaan. Itse EU-jäsenyyden ja unionin toimivallan kautta tarjoutuvia mahdollisuuksia vastata kokonaisturvallisuuden haasteisiin avataan strategian sisältökohdissa hyvin vähän. Näkökulma on lähes kautta luonnoksen ”Suomen aktiivinen osallistuminen”. Vaikka kyseessä on kansallinen strategia, niin lähestymistapa ei ole unionin luonteen huomioiden perusteltu. Hybridiuhkien osalta esimerkiksi unionin yhteiset resilienssitoimet lainsäädäntöineen ja politiikkaohjelmineen jäävät kokonaan käsittelemättä tai edes mainitsematta. Tätä voi pitää melko ongelmallisena jo pelkästään kokonaisturvallisuusstrategian läpinäkyvyyden kannalta.

Tiilikainen Teija
Euroopan hybridiuhkien torjunnan osaamiskeskus

Karjalainen Iida
Euroopan hybridiuhkien torjunnan osaamiskeskus